

[Undervisningsministeren.]

private mæcener er ved at rykke i baggrunden, medens de offentlige institutioner, som demokratiet har skabt, endnu ikke er rykket frem i tilstrækkelig grad som aftagere og beskyttere af kunst. Der kan på den måde siges at være skabt et tomrum for kunstens udøvere, en situation, der har medført en ikke ringe usikkerhed for dem, ikke mindst med virkning for deres økonomiske kår.

Også arkitekturens udvikling i nyere tid har spillet en rolle for omfanget af den billedkunstneriske udsmykning. Adskillige af vor tids arkitekter har betragtet arkitekturen som en selvtilstrækkelig kunststart, som kun i ringe grad kunne give plads for andre kunstarter. Det vil ikke være vanskeligt her i København at finde bygninger, der er tegnet af arkitekter med en sådan indstilling.

En af de mere væsentlige årsager til, at statens bygninger mangler kunstnerisk udsmykning, er utvivlsomt også, at ansvaret for statens byggeri med tiden er blevet fordelt på en lang række organer — institution, fagministerium, boligministerium, finansministerium o. s. v. — af hvilke ingen har haft som klart formuleret særopgave at tage sig af udsmykningen. Når man tænker på den berigelse, det ville være for hele landets befolkning, om man i vore offentlige bygninger kunne mødes med og blive fortrolig med vor tids kunst, og på den inspiration, som de store opgaver kunne give vore kunstnere, så kan man ikke andet end tilstræbe, at fortidens mangler afløses af en fremtidsordning, der er forbundet med virkeligt ansvar.

Landets kommuner har i højere grad end staten været opmærksomme på betydningen af den billedkunstneriske udsmykning. Byer som Aarhus og Odense har ofret store summer på sådanne opgaver. For mange kommuner vil det dog være meget vanskeligt at klare udgifterne til lidt mere omfattende arbejder, og det var derfor ønskeligt, om staten kunne støtte det frivillige kommunale initiativ i denne henseende.

Der er ingen tvivl om, at det vil være af uvurderlig betydning for den opvoksende slægt at kunne færdes i skoler og læreanstalter, hvor maleres og billedhuggeres

arbejder kan virke inspirerende og stimulerende på de unges livsforståelse, og for hele landets befolkning at kunne opleve kunsten i offentlige bygninger, kirker, rådhus, biblioteker, hospitaler o. s. v.

En del af de tilstedeværende medlemmer af det høje ting kan sikkert erindre den danske kunstnerstands store demonstrationstog til Christiansborg i 1953. Hovedformålet med dette var at henlede regerings og folkets opmærksomhed på den statsopgave, der foreligger med hensyn til udsmykning af statens bygninger.

Det, som kunstnerne og deres organisationer først og fremmest ønskede, var, at der ved ethvert statsligt byggeri skulle afsættes et beløb, svarende til mindst 2 pct. af byggesummen, der skulle indgå i et fond til fremme af de bildende kunstneres medvirken ved bygningers udformning og udsmykning. En sådan ordning ville i princippet svare til ordninger, der er gennemført i andre vesteuropæiske lande som Frankrig, Holland og Vesttyskland. Sverige kan også nævnes i denne forbindelse. Intet af disse steder regner man dog med en procent-sats, der ligger fast på de 2 pct., som kunstnerne ønskede herhjemme.

Den kommission, der blev nedsat efter kunstnernes henvendelse, undervisningsministeriets kunstkommission, er imidlertid kommet til det resultat, at en fast procentbevilling til udsmykning af statsbygninger ikke er nogen ideel løsning. Der ville komme store administrative vanskeligheder frem ved afgørelsen af, hvilket byggeri der skulle belægges med afgift, og hvilket der skulle nyde godt af udsmykningen. En procentbevilling ville også komme til at svinge med byggeriets omfang i de enkelte år, hvilket kunne vanskeliggøre planlægningen af de meget store, flerårige udsmykningsprojekter.

Afgørende for kommissionen har det imidlertid været, at man ikke kan inddrage det kommunale byggeri under en procentordning. Det kommunale selvstyre gør det umuligt at pålægge kommunerne nogen afgift, og skal afgiften kun lægges på statsbyggeri, vil det være urealistisk at tænke sig, at denne afgift i videre omfang skulle kunne komme det kommunale byggeri tilgode.

Kunstkommissionen har skåret igennem